

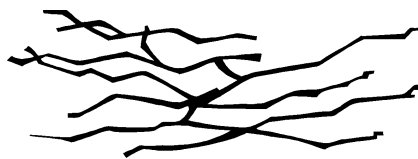
Tónlist á stríðstímum

Ísak Ríkhartsson fiðla

Martina Zimmerli selló

Þóra Kristín Gunnarsdóttir píanó

Finnur Ágúst Ingimundarson texti

Sumartónleikar Listasafns Sigurjóns Ólafssonar
Þriðjudaginn 6. ágúst 2019 kl. 20:30

Efnisskrá

Claude Debussy
1862–1918

Sónata fyrir selló og píanó í d-moll
Prologue
Sérénade et Finale

Francis Poulenc
1899–1963

Sónata fyrir fiðlu og píanó FP119
Allegro con fuoco
Intermezzo
Presto tragico

Dmitri Shostakovich
1906–1975

Trío nr. 2 í e-moll ópus 67
Andante
Allegro con brio
Largo
Allegretto

„Barátta Pierrot við tunglið“ var upprunalegur titill **sellósónötu Claude Debussy (1862–1918)**, en Pierrot á uppruna sinn í „commedia dell’arte“, sem ítalskir leikhópar komu með til Parísar í lok 17. aldar. Enn er þó deilt um það hvort titillinn hafi komið frá Debussy sjálfum eða ekki, allavega var hann ekki til staðar í fyrstu útgáfu sönötunnar. Pierrot var holdgervingur mótsagna – hinn leiði trúður – og hvít gríma hans hefur ýmist verið túlkuð sem sakleysi eða tákn dauðans. Undir hinu barnslega yfirborði leynist þó dýpt og sorg; hann er þjakaður af ást til Columbine, sem þó alltaf hafnar honum. Tónskáldið samsamaði sig persónu Pierrot, eins og fleiri listamenn gerðu fyrr og síðar. Við upphaf fyrri heimsstyrjaldar tók Debussy til við að semja bálk sex sónata og sellósónatan (1915) varð sú fyrsta. Honum var mikilvægt að varðveita og þróa franska menningu og að sýna fram á að ekkert stríð gæti útrýmt henni. Hann skilgreindi sig sem andþýskan *musicien francais*, en þó hann hefði náð að frelsa tónlist sína af þýskum einkennum gat hann ekki flúið ömurleika styrjaldarinnar. Debussy lést úr krabbameini í París árið 1918, fyrir kaldhæðni örlaganna á sama tíma og þýsk sprengjuárás stóð yfir. Hann náði ekki að ljúka nema þremur af sönötunum sex.

Francis Poulenc (1899–1963) var kynslóð á eftir Debussy og á fyrri hluta tónsmíðaferils síns reyndi hann, ásamt félögum sínum í tónskáldahópnum *Les Six*, að forðast „impressíónistíska þoku“ Debussys. Síðar viðurkenndi hann þó snilli Debussys. Poulenc var einnig maður mikilla mótsagna og leitaði eftir jafnvæginu milli ljóss og skugga og alvarleika og hnyttni í tónlist sinni. Það er einnig flókið að henda reiður á því hvar hann stóð í pólitískum átökum síns tíma; með þýska hertöku-liðinu, Vichy stjórninni eða andófsmönnum.

Sónata hans fyrir fiðlu og píanó (1942) er tileinkuð ljóðskáldinu Federico Garcia Lorca sem var myrtur af falangistum í spænsku borgarastyrjöldinni nokkrum árum áður, og er innblásin af ljóðlínu hans: „Gítarinn fær draumana til að gráta“.

Það að tileinka verkið opinberlega samkynhneigðum andstæðingi Franco í miðri hersetu Þjóðverja hlýtur þó að teljast nokkuð djörf mótmælaaðgerð hjá Poulenc. Sónatan er samin fyrir fiðluleikarann Ginette Neveu, en hún hafði þrubeðið Poulenc um að semja fiðlusónötu fyrir sig. Hún frumflutti sönötuna ásamt Poulenc sjálfum í París 1943.

Dmitri Shostakovich (1906–1975) tileinkaði **2. píanótrío** sitt vini sínum Ivan Sollertinsky. Eftir skyndilegt fráfall hans í febrúar 1944 skrifaði Shostakovich til sameiginlegs vinar: „Við munum aldrei aftur sjást. Engin orð geta lýst þeim sársauka er skeykur tilvist mína.“ Á sama tíma voru farnar að berast fréttir af útrýmingarþúðum nasista. Shostakovich og Sollertinsky hrifust báðir af menningu gyðinga, Shostakovich sérstaklega af þeim eiginleika tónlistarinnar að vera marglaga; að geta verið fjörug en sorgleg í senn, eins og brosað væri gegnum tárin. Þannig mætti einmitt lýsa tónlist Shostakovich, en hún var oft hálfgerður feluleikur – á bak við efsta lagið, sem sett er upp fyrir Stalín, leynist oft dýpri merking. Í stöðugum ótta við að lenda í ónáð Stalíns svaf hann fullkæddur, tilbúinn með litla ferðatösku undir rúminu, bíðandi eftir að vera sóttur af sovésku leyniþjónustunni. „Biðin eftir aftökunni er eitt af því sem hefur kvalið mig allt mitt líf, margir þættir tónlistar minnar fjalla um hana.“

*Kaffistofa safnsins er opin eftir tónleikana
The Museum café is open after the concert*

Tónlistarsjóður styrkir sumartónleika LSÓ

Ísak Ríkharrðsson hóf fiðlunám þriggja ára gamall og voru kennarar hans Lilja Hjaltadóttir, Auður Hafsteinsdóttir og Guðný Guðmundsdóttir. Að loknu námi við Lista-háskóla Íslands fór hann til framhalds-náms hjá Rudolf Koelman prófessor við Tónlistarháskólann í Zürich, lauk MA námi 2017 og stundar nú nám við einleikara-deild skólans. Hann leikur reglulega með strengjasveit skólans, ZHdK Strings, bæði sem meðleikari og einleikari, á tónleika-ferðum um Sviss, Ítalíu, Tyrkland, Taíland og Ísland. Ísak hefur sótt námskeið og einkatíma hjá Lara Lev, Philippe Graffin, Thomas Zehetmair, Julia Fischer, Alexander Kerr, Sigurbirni Bernharðssyni og Elfu Rún Kristinsdóttur auk annara.

Ísak hefur spilað með Sinfóníuhljómsveitinni í Liechtenstein og kammerhópnum Collegium Novum Zürich. Frá árinu 2012 hefur hann verið lausráðinn við Sinfóníuhljómsveit Íslands. Hann var einn af vinningshöfum sólistakeppni Sinfóníuhljómsveitar Íslands og lék einleik með henni annan fiðlukonsert Prokofievs í janúar 2012. Hann hlaut verðlaun Tónlistarsjóðs Rótarý á Íslandi árið 2017.

Martina Zimmerli lauk meistaranámi í sellóleik og hljóðfærakennslu frá háskólanum í Luzern í Sviss árið 2017. Þar lærði hún hjá sellóleikaranum Christian Poltéra. Á námsárunum sótti hún einnig tíma, meðal annars hjá Edward Rushton, Conradin Brotbek, Orfeo Mandozzi og Igor Karsko. Árið 2018 lauk hún námi frá Audiation Institut í Uster í Sviss. Tónlistarmiðlun er henni mikið hugðarefni og hún hefur tekið þátt í að þróa ýmsa viðburði í tónleikaröðinni Abendsfrüh í Zürich, og leikur einnig á selló á tónleikunum. Hún starfar sem sellókennari við tvo tónlistarskóla í Sviss, kennir tónlist á grunnskólastigi í LIPSchule Zürich og leiðir barna- og unglingakór í bænum Effretikon.

Þóra Kristín Gunnarsdóttir hóf tónlistarnám sitt hjá Dýrleifu Bjarnadóttur á Akureyri og lærði síðar hjá Peter Máté við Tónlistarskólann í Reykjavík. Árið 2011 hóf hún framhaldsnám hjá Yvonne Lang í Luzern í Sviss og lauk þaðan meistaragráðu 2017 í píanókennslu og píanóleik með samspil sem aukagrein, og hlaut hæstu einkunn fyrir lokatónleika sína. Jafnframt sótti hún reglulega kammermúsíktíma, meðal annars hjá Igor Karsko og Edward

Rushton. Haustið 2017 hóf hún nám í samspili og meðleik við listaháskólann í Zürich, þar sem aðalkennari hennar er píanóleikarinn Friedemann Rieger. Einnig sækir hún tíma hjá öðrum kennurum, meðal annarra Eckart Heiligers sem er píanóleikari Trio Jean Paul. Hún sækir einnig námskeið í einleik, ljóðaundirleik og kammer-tónlist.

Þóra hefur tvisvar hlotið styrki úr styrktarsjóði Birgis Einarssonar, 2014 og 2017, og styrki frá KEA 2011 og 2018. Samhliða náminu sinnir Þóra píanókennslu og kemur fram á tónleikum á Íslandi og í Sviss með hinum ýmsu söngvurum og hljóðfæraleikurum.

Finnur Ágúst Ingimundarson hefur numið í Þýskalandi, Noregi og Frakklandi, en leggur nú stund á meistaranám í íslenskum fræðum við Háskóla Íslands. Hann hefur komið víða við á fjölbreyttum starfsferli, unnið á síldarvertíðum og í ferðaþjónustu, verið vetrarmaður á sauðfjárbúi og fengist við kennslu og þýðingar, svo fátt eitt sé nefnt. Hann hefur sungið í kórum bæði héraendis og erlendis og er nú félagi í Kór Langholtskirkju.

Ísak Ríkharrðsson began his Suzuki violin studies when he was three years old. After finishing his studies with Guðný Guðmundsdóttir at the Iceland Academy of the Arts, he went to Switzerland. Currently, he studies towards a soloist diploma at the Zürich University of the Arts (ZHdK) in the class of Prof. Rudolf Koelman after having finished BA and MA degrees from the same school. He has played with the University's chamber orchestra, ZHdK Strings, in their concerts in Switzerland, Italy, Turkey, Thailand and Iceland, both as a member and a soloist. He plays as a substitute with the Iceland Symphony Orchestra, Collegium Novum Zürich and Sinfonieorchester Liechtenstein.

Ísak has taken lessons and master-classes in Iceland, USA, the Netherlands, Switzerland and Spain, e.g. with Philippe Graffin, Lara Lev, Alexander Kerr, Thomas Zehetmair, Julia Fischer, Sigurbjörn Bernharðsson and Elfa Rún Kristinsdóttir. In 2012 Ísak won the Iceland Symphony Orchestra's Young Soloist Competition and performed Prokofiev's 2nd concerto with the orchestra.

Martina Zimmerli finished her Master's degree in cello performance and pedagogy in 2017 from the University of Music in Lucerne where she studied with Christian Poltéra. During her studies she also took lessons from Edward Rushton, Conradin Brotbek, Orfeo Mandozzi and Igor Karsko. In 2018, she graduated from the Audiation Institute in Uster Switzerland.

Martina is interested in many forms of music mediation and has developed many types of events for the concert series Aabendsfrüh in Zürich, as well as performing there. She works as a cello teacher in two music schools in Switzerland, teaches music at an elementary school level in the LIPSchule Zürich and leads a children and youth choir in the town of Effretikon.

Þóra Kristín Gunnarsdóttir began her musical studies with Dýrleif Bjarnadóttir in Akureyri and later studied with Peter Máté at the Reykjavík College of Music. She moved to Lucerne in Switzerland in 2011 and completed her Master's degree in piano performance and pedagogy with chamber music as a minor subject in 2017 receiving a top mark in her final exam. Her teacher was Yvonne Lang, but she also attended the chamber music master-classes of Igor Karsko and Edward Rushton. In the fall of 2017, Þóra began her studies in chamber music and vocal accompaniment at the Zürich University of the Arts where her main teacher is Friedemann Rieger. She also takes lessons with Eckart Heiligers, pianist of Trio Jean Paul. She often attends master-classes for solo performance, vocal accompanying and chamber music.

Þóra teaches piano and performs in concerts both in Iceland and Switzerland with various singers and instrumentalists.

Finnur Ágúst Ingimundarson has studied in Germany, Norway and France, and is now pursuing his Master's degree in Icelandic studies at the University of Iceland. His variable occupations include working in the tourism and fish industry, as a shepherd, teacher and translator. He has sung in choirs, in Iceland and abroad, and is currently a member of the Langholtskirkja Choir in Reykjavík.